

Omzetting van CCD 2 en het belang van precontractuele verplichtingen

Dominique BLOMMAERT

Europese richtlijnen inzake gereguleerd krediet

- **Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie**
 - ❖ Artikel 114: Maatregelen inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten
 - ❖ Waarborgen van een hoog niveau van consumentenbescherming
 - ❖ De ontwikkeling van eengemaakte kredietmarkt bevorderen

- **Belangrijkste richtlijnen**
 - ❖ Richtlijn 87/102/EEG (1986)
 - ❖ Richtlijn 2008/48/EG (2008)
 - ❖ Richtlijn 2014/17/EU (2014)

- **Herzieningsproces als onderdeel van de “Nieuwe consumentenagenda” (2020)**
 - ❖ Doelstelling: het beleid inzake consumentenbescherming bijwerken in de context van de digitale transitie
 - ❖ Belangrijkste acties: de consumentenbescherming versterken met het oog op de toename van het aantal aanbieders van financiële diensten en producten
 - ❖ Herziening van richtlijn 2008/48/EG (CCD1) → richtlijn 2023/2225 (CCD2)
 - Intrekking van richtlijn 2008/48/EG
 - Uitbreiding en versterking van de consumentenbescherming

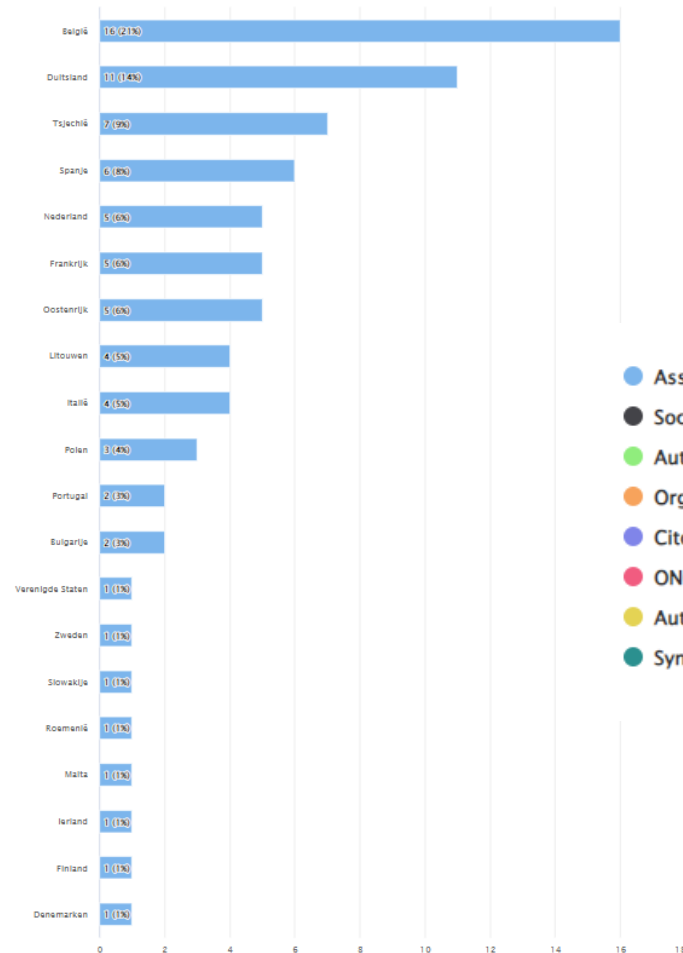

Inleiding - Nieuwe consumentenagenda (2020)

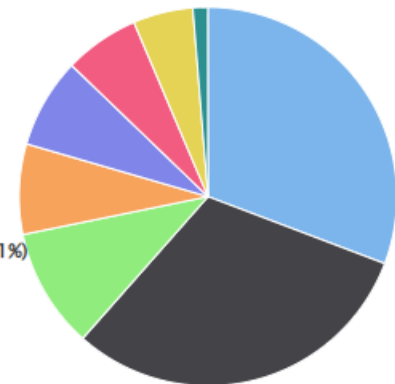
❖ Herziening hypothecair krediet

- Openbare raadplegingsprocedure van de Europese Commissie (gesloten sinds 28/02/2022)

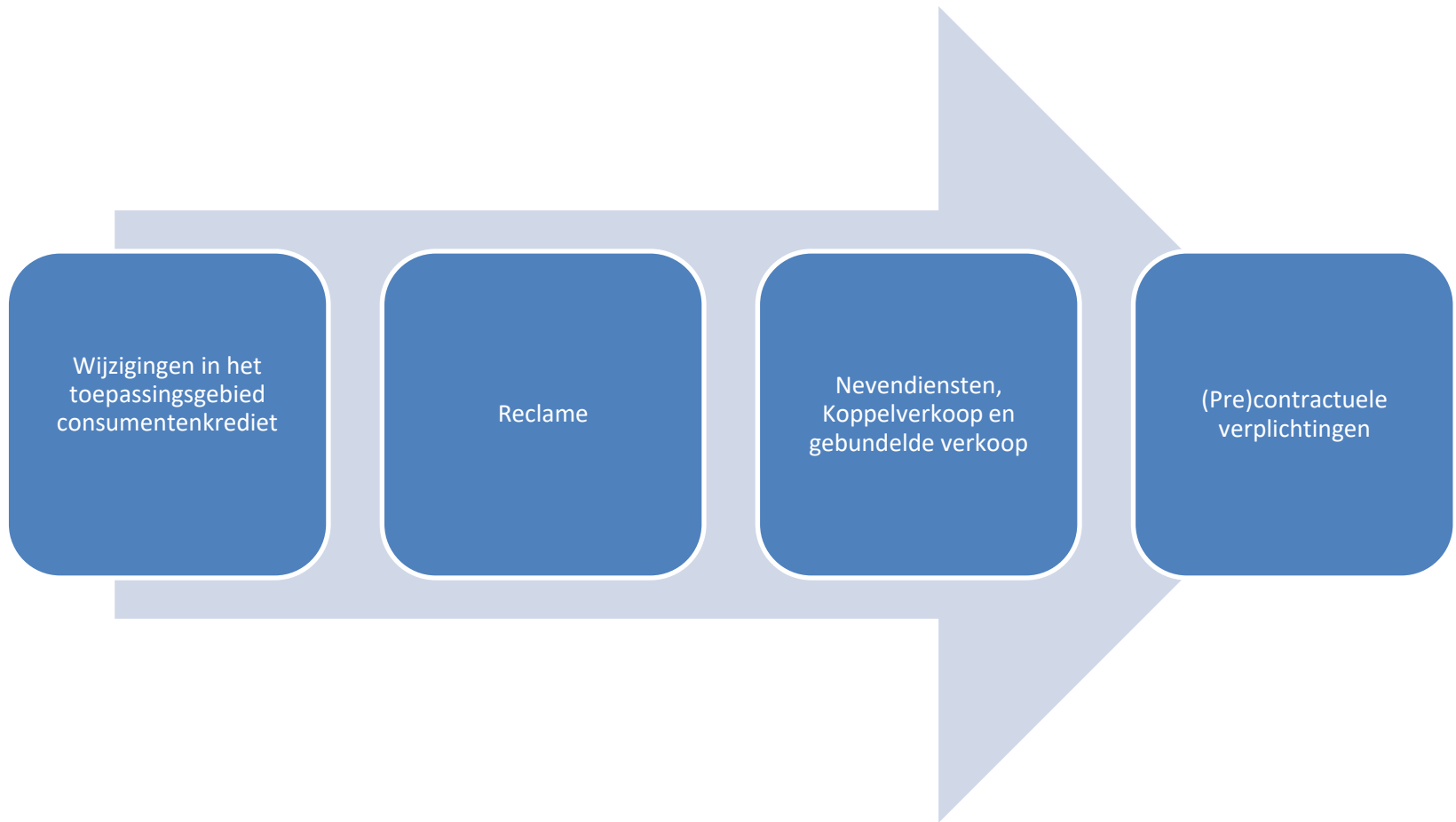
Per land

- Association professionnelle: 24 (30.77%)
- Société/entreprise: 24 (30.77%)
- Autorité publique: 8 (10.26%)
- Organisation de consommateurs: 6 (7.69%)
- Citoyen de l'UE: 6 (7.69%)
- ONG (organisation non gouvernementale): 5 (6.41%)
- Autre: 4 (5.13%)
- Syndicat: 1 (1.28%)

Discussie

I. Wijzigingen in het toepassingsgebied van consumentenkrediet

www.janson.be

1. Kader

- Impactonderzoek van de EU-Commissie met betrekking tot consumentenkrediet: een antwoord op de nieuwe realiteiten van de kredietmarkt
 - Doelstellingen blijven relevant en zijn slechts gedeeltelijk bereikt
 - Sterk gefragmenteerd regelgevingslandschap in de gehele Europese Unie
 - Rechtsonzekerheid ten gevolge van de onnauwkeurige formulering van sommige bepalingen van de richtlijn
 - Beschermingsniveau verschilt per lidstaat
 - Impact van de digitalisering op het krediet: nieuwe actoren, nieuwe kredietvormen, beoordeling van de kredietwaardigheid van consumenten met behulp van geautomatiseerde besluitvormingssystemen en niet-conventionele gegevens

2. Materieel toepassingsgebied

« Deze richtlijn is van toepassing op *kredietovereenkomsten*. »

- Globale benadering op basis van de functionele definitie van de kredietovereenkomst
 - kredietovereenkomst: een overeenkomst waarbij een kredietgever aan een consument krediet verleent of toezegt in de vorm van uitstel van betaling, een lening of een andere, soortgelijke betalingsfaciliteit, met uitzondering van overeenkomsten voor doorlopende dienstverlening en doorlopende levering van dezelfde goederen, waarbij de consument, zolang de diensten of goederen worden geleverd, de kosten daarvan in termijnen betaalt
 - Alle vormen van krediet verleend aan consumenten
 - Klassiek krediet, ook elke vorm van betalingstermijn die door de verkoper van een lichamenlijk roerend goed aan de consument wordt toegekend voor de betaling van de prijs
 - Karakteristieke functie: consumentenkrediet maakt het mogelijk om op de tijd te anticiperen → wetgeving is bedoeld om te worden toegepast wanneer er een tijdsverschil is tussen de verstrekking van een geldbedrag, het genot van een goed of het gebruik van een dienst enerzijds, en de terugbetaling of betaling van de prijs anderzijds
-
- ❖ Volledige/gedeeltelijke uitsluitingen
 - ❖ Lex generalis / lex specialis

2. Materieel toepassingsgebied (2)

- Rechtstreekse tussenkomst van de Europese wetgever om het materiële toepassingsgebied uit te breiden
 - Volledige uitsluitingen
 - Gedeeltelijke uitsluitingen

2. Materieel toepassingsgebied – volledige uitsluitingen

Richtlijn 2008/48/EG	Richtlijn 2023/2225
<p>Kredietovereenkomsten voor het verkrijgen of het behouden van eigendomsrechten betreffende grond of een bestaand of gepland gebouw, waaronder voor handels-, bedrijfs- of beroepsactiviteiten gebruikte terreinen en gebouwen</p>	
<p>Kredietovereenkomsten voor een totaal kredietbedrag > EUR 75 000</p>	<p>Kredietovereenkomsten voor een totaal kredietbedrag > EUR 100 000</p> <p>! Kredietovereenkomsten > EUR 100 000 die</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. niet gewaarborgd zijn door een hypotheek of door een in een lidstaat gebruikelijke andere vergelijkbare zekerheid op een onroerend goed of een recht op een onroerend goed, en 2. waarbij het doel van deze kredietovereenkomsten de renovatie van voor bewoning bestemde onroerende goederen is
<p>huur- of leasingovereenkomsten die geen verplichting tot aankoop van het huur- of leasingobject noch in de overeenkomst zelf, noch in een afzonderlijke overeenkomst inhouden; een dergelijke verplichting wordt geacht te bestaan indien daartoe eenzijdig door de kredietgever wordt besloten;</p>	<p>huur- of leasingovereenkomsten die geen verplichting of optie tot aankoop van het huur- of leasingobject noch in de overeenkomst zelf, noch in een afzonderlijke overeenkomst inhouden</p> <p>➤ HvJ 21 december 2023, VK/BMW Bank GmbH e.a. (kwalificatie van <i>leasing</i> in licht van richtlijn 2008/48)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 2 kenmerkende elementen van leasing vastgesteld: (i) aan de ene kant een kreditelement, dat wordt gekenmerkt door het feit dat een bank krediet verleent aan een consument in de vorm van betalingsfaciliteiten, en aan de andere kant een leaseelement, dat inhoudt dat de consument gedurende een bepaalde periode gebruik mag maken van een voertuig naar keuze dat eigendom is van die bank, tegen betaling van een voorschot, gevolgd door maandelijkse aflossingen ○ een leasingovereenkomst voor een motorvoertuig die wordt gekenmerkt door het feit dat noch deze overeenkomst, noch een afzonderlijke overeenkomst bepaalt dat de consument verplicht is het voertuig bij het verstrijken van de looptijd van de overeenkomst te kopen ○ een dergelijke overeenkomst valt niet binnen de werkingssfeer van richtlijn 2008/48/EG

2. Materieel toepassingsgebied – verdwenen uitsluitingen

Richtlijn 2008/48/EG - uitsluitingen	Richtlijn 2023/2225 - nieuwe geïnterpreteerde producten
Kredietovereenkomsten voor een totaal kredietbedrag van minder dan 200 EUR	<p>Microkredieten</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rationale: kortlopende kredietcontracten met hoge kosten kunnen nadelig zijn, aangezien het bedrag meestal onder de minimumdrempel van 200 EUR ligt ➤ Keuze bij omzetting : te besluiten dat sommige bepalingen van de richtlijn niet van toepassing zijn
Kredietovereenkomsten die in de vorm van een geoorloofde debetstand op een rekening worden verleend en die binnen een maand moeten worden afgelost	<p>Betaalkaarten met uitstel van betaling, "einde maand", of kredietkaarten</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Motivering: potentieel schadelijke producten, vanwege de hoge kosten of de hoge kosten in geval van wanbetaling, om te zorgen voor meer transparantie en een betere bescherming van de consument ➤ Keuze bij omzetting : <ul style="list-style-type: none"> ○ bepaalde kredietovereenkomsten in de vorm van kaarten met uitgestelde debitering vrij te stellen (art. 2, § 5) ○ dat sommige bepalingen van de richtlijn niet van toepassing zijn op andere soorten (art. 2, § 8)
Kredietovereenkomsten zonder rente en andere kosten	
Kredietovereenkomsten waarbij het krediet binnen een termijn van drie maanden moet worden terugbetaald en slechts onbetekenende kosten worden aangerekend	

2. Materieel toepassingsgebied - nieuwe volledige uitsluiting ivm uitstel van betaling

- **Uitstel van betaling waarbij:**
 - i) een leverancier van goederen of een dienstverlener de consument de tijd geeft om de door die leverancier geleverde goederen of door die dienstverlener verleende diensten te betalen zonder dat een derde een krediet aanbiedt
 - ii) de aankoopprijs zonder rente en zonder andere kosten wordt betaald, en met slechts beperkte kosten die de consument wegens betalingsachterstand verschuldigd is overeenkomstig het nationale recht, en
 - iii) de betaling in haar geheel moet worden verricht binnen 50 dagen na de levering van het goed of de dienst

- **Uitstel van betaling aangeboden door grote online leveranciers van goederen of diensten die toegang hebben tot een groot klantenbestand, deze uitsluiting van het toepassingsgebied onderworpen aan de volgende voorwaarden :**
 - i) een derde biedt geen krediet aan noch koopt hij krediet over
 - ii) de betaling in haar geheel moet worden uitgevoerd binnen 14 dagen na de levering van de goederen of het verlenen van de diensten, en
 - iii) de aankoopprijs wordt zonder rente en zonder andere kosten betaald, en met slechts beperkte kosten die de consument wegens betalingsachterstand verschuldigd is overeenkomstig het nationale recht

→ Google, Facebook, Alibaba of Amazon

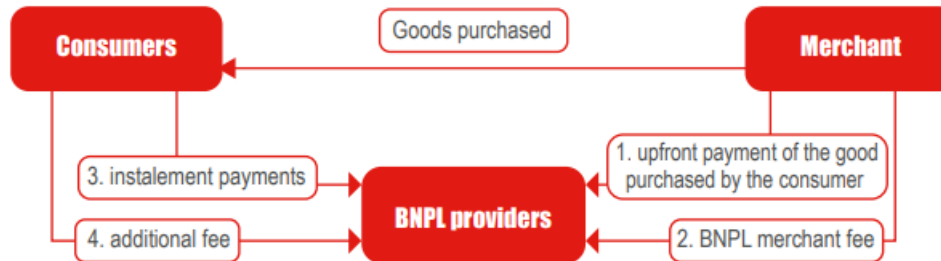
2. Materieel toepassingsgebied - nieuwe volledige uitsluiting ivm uitstel van betaling (2)

- Uitstel van betaling in de praktijk
 - ❖ Leverancier van goederen of diensten → verkoop op afbetaling
 - De mogelijkheid bieden om een prijs in termijnen te betalen (Rb. Gent (16e k.) 4 februari 2002, *NJW* 2002, 503)
 - "Wanneer bij het sluiten van de overeenkomst een vaste en definitieve prijs wordt vastgesteld en deze prijs in verschillende periodieke termijnen moet worden betaald, wordt de overeenkomst gekwalificeerd als een koop op afbetaling." (Vred. Geldenaken 20 februari 2020, *JT* 2020, 184)
 - Veronderstelt dit dat de periodieke stortingen moeten gebeuren vóór of na de verrichting van de dienst of levering van het goed? *Vgl.* Franse rechtspraak
 - opdat er sprake is van een krediet, moet de kredietgever betalingstermijnen verlenen aan de kredietnemer om de verkoopprijs te voldoen nadat het goed werd geleverd of de dienstverlening te vergoeden nadat de dienst werd geleverd (Cass. (FR) 3 juli 2013, 2013-013965)
 - er is geen sprake van een krediet wanneer de inschrijvingskosten en de schoolkosten betaalbaar zijn in meerdere termijnen doorheen het jaar (Cass. (FR) 15 december 1993, 92-10591) of wanneer de betaling van een meubelstuk kan geschieden door betalingen voorafgaand aan de installatie ervan (Cass. (FR) 7 juli 1998, Cass. (FR) 26 mei 1994)
 - ❖ Verduidelijking bij omzetting?

2. Materieel toepassingsgebied - Nieuwe geïmplementeerde producten

- Buy Now Pay Later (BNPL)-regelingen, waarbij een externe kredietgever krediet verleent voor de aankoop van goederen of diensten

Bron: A. Papikyan, "Buy Now, Pay Later: A critical review of the system and its implementation based on an analysis on currently working countries and based on a consumer survey", Louvain School of Management, Université catholique de Louvain, 2023.

❖ Alternatieve financieringsoplossing?

- Gratis uitstel van betaling voor aankopen, vaak renteloos en zonder andere kosten (zolang de betalingstermijnen gerespecteerd worden)
- BNPL-leveranciers bieden hun producten aan op de digitale platforms van handelaars (*seamless journey*) of via apps die gebruikt kunnen worden voor betalingen in de winkel
- Klantensegment? 25% in de leeftijdscategorie 18-24 jaar en 50% in de leeftijdscategorie 25-36 jaar (VK, *Report to the FCA Board*, 2021)
- Businessmodel gebaseerd op commissies die door detailhandelaars worden betaald op basis van een percentage van de waarde van de bestelling en vergoedingen voor late betaling

2. Materieel toepassingsgebied - Nieuwe geïsoleerde producten (2)

- ❖ Niet gereguleerd, want buiten het toepassingsgebied van CCD1
- ❖ v. CCD2: gedekt door de verwijdering van volledige uitsluitingen
- ❖ Gevolgen voor de praktijk

Klarna

scalapay

Alma

 sezzle

twisto

afterpay

KBC

2. Materieel toepassingsgebied - Omzetting

- **Mate van harmonisatie**
 - ❖ Bij gebrek aan dergelijke geharmoniseerde bepalingen: vrijheid van lidstaten
 - Vb: hoofdelijke aansprakelijkheid van de leverancier en de kredietgever, nietigverklaring van een overeenkomst voor de verkoop van goederen of de verrichting van diensten wanneer de consument zijn herroepingsrecht krachtens de kredietovereenkomst uitoefent
- **Ruimte voor lidstaten**
 - ❖ Een lidstaat mag de bepalingen van CCD2 geheel of gedeeltelijk toepassen op kredietovereenkomsten die niet binnen haar toepassingsgebied vallen
 - Vb: uitgesloten contracten, gelieerde kredietovereenkomsten die slechts gedeeltelijk dienen ter financiering van een contract voor het leveren van goederen of het verlenen van een dienst
 - ❖ Omzetting : Lijst van bepalingen die een keuze van LS toestaan (art.42)
 - Lidstaten mogen kredietovereenkomsten in de vorm van *kaarten met uitgestelde debitering* vrijstellen van de toepassing van CCD2
 - Kredietkaarten die algemeen verkrijgbaar zijn op de markt en waarbij de rekening van de kaarthouder op een vooraf bepaalde datum, meestal één keer per maand, wordt gedebiteerd voor het totale bedrag van de transacties, zonder dat de kaarthouder rente hoeft te betalen
 - Voorwaarden :
 - a) verstrekt door een krediet- of betalingsinstelling;
 - b) op grond waarvan het krediet binnen 40 dagen moet worden terugbetaald; en
 - c) zonder rente of andere kosten, en met slechts beperkte kosten voor de consument voor het verlenen van de betalingsdienst
 - Microkrediet, Krediet zonder rente of andere kosten, Krediet die binnen drie maanden moeten worden afgelost en waarbij slechts onbeduidende kosten verschuldigd zijn

3. Personeel toepassingsgebied

- De begrippen "consument", "kredietgever" en "kredietbemiddelaar" blijven ongewijzigd
 - ❖ Art. 3, 12) "kredietbemiddelaar": een natuurlijke persoon of rechtspersoon die niet optreedt als kredietgever of notaris en die **niet enkel een consument direct of indirect met een kredietgever in contact brengt**, en die bedrijfs- of beroepsmatig tegen een vergoeding in de vorm van geld of een andere overeengekomen financiële beloning :
 - a) aan consumenten kredietovereenkomsten voorstelt of aanbiedt;
 - b) consumenten bijstaat bij de voorbereiding of ander precontractueel beheer van andere dan de in punt a) bedoelde kredietovereenkomsten, of
 - c) namens de kredietgever met consumenten kredietovereenkomsten sluit
 - Gerichte activiteiten: kredietovereenkomsten presenteren of voorstellen aan consumenten; consumenten helpen door voorbereidende werkzaamheden voor kredietovereenkomsten uit te voeren; namens een kredietgever kredietovereenkomsten sluiten met consumenten.

3. Personeel toepassingsgebied (2)

- Status van Klantenaanbrenger ?
 - ❖ Geen definitie in het WER, maar **uitsluiting van de definitie van kredietbemiddelaar**
 - ❖ Begrip : FAQ nr. 175 FSMA en voorwaarden
 - de klantaanbrenger mag enkel potentiële klanten doorverwijzen naar of aanbrengen bij een kredietbemiddelaar of bij een kredietgever
 - zijn tussenkomst gebeurt incidenteel in de loop van zijn beroepswerkzaamheid
 - de klantenaanbrenger mag geen activiteiten uitoefenen die zijn voorbehouden aan kredietbemiddelaars
 - de klantenaanbrenger mag hij geen reclameactiviteiten uitoefenen en zich evenmin bezighouden met de presentatie, het aanbieden, de voorbereidingen of het sluiten van de kredietovereenkomst
 - de klantenaanbrenger mag alleen niet-gepersonaliseerde documentatie overmaken die is opgesteld door de kredietgever of kredietbemiddelaar, onder diens verantwoordelijkheid
 - de klantenaanbrenger mag niet beschikken over een vertegenwoordigingsbevoegdheid van de kredietbemiddelaar of kredietgever en mag niet met hem verbonden zijn door een lastgevings- of agentuurovereenkomst
 - ❖ Uitbesteding aan externe dienstverleners (bv. call centers) ?
 - ❖ Omzetting: « in contact brengen" moet worden verduidelijkt, bv. adverteerders?

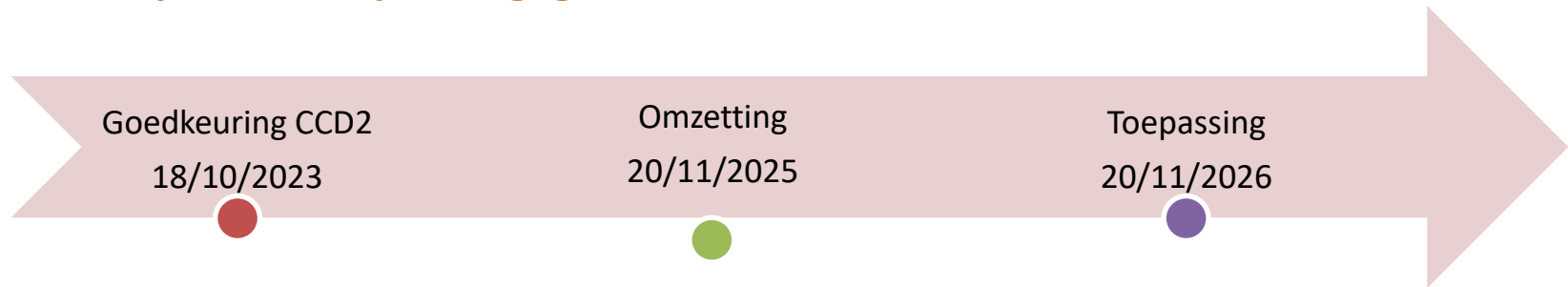
3. Personeel toepassingsgebied - nieuwe actoren

- Crowdfunding

- ❖ Begrip en soorten
- ❖ Toepassingsgebied van de richtlijn :
 - Op kredietverlening gebaseerde crowdfunding *aan consumenten*
 - Financiering van niet-commerciële projecten
 - ≠ Verordening (EU) 2020/1503 van 7 oktober 2020 betreffende Europese crowdfundingdienstverleners voor bedrijven (crowdfundingdienstverleners met een afzonderlijke vergunning)
- ❖ Statuut van platforms volgens hun rol
 - Impact op juridisch statuut
 - Impact op verplichtingen

4. Temporeel toepassingsgebied

Overgangsrecht

- ❖ Kredietovereenkomsten die op **20 november 2026** al bestaan, vallen niet onder deze regeling
- ❖ Uitzondering: kredietovereenkomsten voor **onbepaalde tijd die op 20 november 2026** bestaan
 - Artikel 23: Wijzigingen van de debetrentevoet
 - Artikel 24: Verplichtingen inzake rekening-courantkredieten
 - Artikel 25, lid 1, tweede zin en lid 2: regelmatige informatieverstrekking bij overschrijding; informatieplicht bij aanzienlijke of terugkerende overschrijding
 - Artikel 28: Beëindiging van een contract van onbepaalde duur en ontnemen van het recht om op grond van een overeenkomst met onbepaalde looptijd krediet op te nemen
 - Artikel 39: Overdracht aan een derde van de rechten van de kredietgever uit hoofde van de kredietovereenkomst

II. Reclame: vereisten *versus* digitale evolutie

www.janson.be

Perspectieven onder CCD2

Consumentenkrediet

- Alle reclame: "Geld lenen kost ook geld. (VII.64, § 2)
- Basisinformatie vereist voor alle reclame waarin een rentevoet of cijfers met betrekking tot de kosten van het krediet worden vermeld
 - + duidelijk, beknopt en zichtbaar/ hoorbaar
 - + Representatief voorbeeld (VII.64)
- Lijst van verboden reclame (VII.65)

Richtlijn 2023/2225 (art. 7-8)

- Slogan of soortgelijke bewoording: "Opgelet! Geld lenen kost geld."
 - Verplichte informatie voor elke reclame waarin een rentevoet of cijfers met betrekking tot de kosten van het krediet worden vermeld
 - + gemakkelijk leesbaar/duidelijk hoorbaar
 - + Representatief voorbeeld
 - + **Aanpassing aan de technische beperkingen van de elektronische drager → als het niet mogelijk is om deze informatie zichtbaar en duidelijk weer te geven, mogelijkheid tot raadplegen door te klikken, te scrollen of te swipen**
- Lijst van verboden reclames
 - Ruimte voor lidstaten
 - Bv.: benadrukt het gemak of de snelheid waarmee krediet kan worden verkregen; bepaalt dat een korting afhankelijk is van het opnemen van krediet

Algemeen verbod - formulering die bij de consument valse verwachtingen kan wekken betreffende de beschikbaarheid of de kosten van een krediet of het totale door de consument te betalen bedrag

	Type lening	Drempel	Tolerantiemarge (productie toegestaan boven drempel)
Limieten voor LTV*	Bestemd voor verhuur	80%	10% (waarbij 0% > 90%)
	Eigen bewoning	90%	Startende kopers: 35% (waarvan max. 5% > 100%) Andere: 20% (waarbij 0% > 100%)
Limieten voor risicovolle segmenten *	Alle leningen	LTV > 90% en DSTI > 50%	5%
	Alle leningen	LTV > 90% en DTI > 9	5%
* De limieten gelden voor de jaarlijkse nieuwe productie, behalve voor herfinancieringen zonder nieuwe kredietopneming. Voor herfinancieringen met nieuwe kredietopneming gelden ze echter wel.			

Invloed op reclame

- ❖ De consument moet begrijpen dat het product onderworpen is aan voorwaarden
- ❖ Vermeld de voorwaarden of link naar de website waar de voorwaarden worden beschreven
- ❖ Geen misleidende omissies
- ❖ Zichtbare informatie

Overweging van elektronische drager

- Omzetting : verplichtingen inzake de grootte van de slogan en de verplichte vermeldingen bij koninklijk besluit van 21 juni 2011 "tot wijziging van diverse besluiten inzake consumentenkrediet en tot uitvoering van de artikelen 5, § 1, lid 2, en § 2, en 15, lid 3, van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet" ?
 - ❖ "Ongeacht het gebruikte medium" (VII.64) → bepalingen met betrekking tot lettergrootte zijn in principe identiek
 - ❖ Guidelines van de FOD Economie (Reclame voor consumentenkrediet in de automobielsector)
 - Tabellen met vermelding van slogan en representatief voorbeeld afhankelijk van drager: papier, interne site / app, banner, pop-up, tv, etc.
 - Slogan op het internet / app: toepassing van de subsidiaire standaard, d.w.z. ervoor zorgen dat
 - de consument heeft het bericht duidelijk gezien/gelezen toen hij de kredietinformatie zag
 - ze de slogan volledig kunnen begrijpen onder normale lees- of hooromstandigheden

Gebruik van de termen "advies" en "adviseur" of vergelijkbare termen

Advies op maat voor jouw renovatielening!

- Omzetting: mogelijk verbod op deze termen of soortgelijke bedingen wanneer dergelijke adviesdiensten door kredietgevers of kredietbemiddelaars aan consumenten worden verleend
 - ❖ Vgl. VII.131, § 6 WER
 - ❖ ruimte voor lidstaten - indien geen verbod, verplicht kader voor het gebruik van de termen "onafhankelijk adviseur" of "onafhankelijk advies"

III. Nevendiensten, koppilverkoop en gebundelde verkoop

www.janson.be

1. Begrip

- Nevendienst
 - "en dienst aangeboden aan de consument in samenhang met de kredietovereenkomst of de betalingsdienst"
 - ❖ Verzekering (schuldsaldoverzekering, brandverzekering, GAP-verzekering voor leasing, enz.)
 - ❖ Betalingsdiensten (zichtrekening), spaarproducten
 - ❖ Alle andere diensten (full service onderhoudscontract met leaseovereenkomst; "fast" en "flexi" diensten die de consument voorrang geven bij de beoordeling van zijn kredietaanvraag en de beschikbaarheid van het geleende bedrag, evenals de mogelijkheid om de aflossing van de maandelijkse termijnen uit te stellen of het bedrag te verlagen, etc.).

2. Regime in consumentenkrediet

- VII.87, §1, lid 1 WER

" Het is de kredietgever en de kredietbemiddelaar verboden om de consument te verplichten in het raam van het sluiten van een kredietovereenkomst een andere overeenkomst te ondertekenen bij de kredietgever, de kredietbemiddelaar of een door hen aangewezen derde."

- ❖ Het is mogelijk om het afsluiten van een nevendienst op te leggen, *maar niet de keuze van de dienstverlener*
- ❖ Zelfs als de kosten zijn opgenomen in de totale kosten van het krediet / JKP
- ❖ Bewijslast van de vrije keuze van de consument bij de kredietgever en kredietbemiddelaar
 - Bewijs dat in het kredietdossier moet worden bewaard
 - Positieve actie door de consument - geen vooraf ingevulde formulieren of vooraf aangevinkte vakjes
 - Pas op voor de frequentie/percentage van nevendiensten

- Invloed op reclame

- ❖ Indien in verband met de kredietovereenkomst het sluiten van een contract voor een nevendienst verplicht is om het krediet of de commerciële voorwaarden te verkrijgen, en indien de kosten van die dienst niet vooraf bepaald kunnen worden, moet de verplichting om deze nevendienst te contracteren tezamen met het JKP, worden vermeld

2. Regime in consumentenkrediet (2)

- Impact op kredietkosten
 - ❖ Kosten voor aan de kredietovereenkomst verbonden nevendiensten indien het sluiten van deze dienstenovereenkomst verplicht is om het krediet zelf te verkrijgen of om de commerciële voorwaarden toe te passen, zijn in de totale kosten van het krediet inbegrepen
 - Kosten zelfs als er geen krediet is, zijn geen "kosten in verband met de kredietovereenkomst"
Bv. wettelijke aansprakelijkheidsverzekering en jaarlijkse belastingen voor het geleasde voertuig
 - Invloed op JKP
 - ❖ Onbekende kosten moeten uitzonderlijk blijven (cf. Verslag aan de Koning van KB dd. 14 september 2016 "betreffende de kosten, de percentages, de duur en de terugbetalingsmodaliteiten van kredietovereenkomsten")
 - Weten consumenten wat de kosten zijn?
 - De kredietgever is zelf een verzekeringstussenpersoon voor de door de consument gekozen verzekeraar

2. Regime in consumentenkrediet (3)

- HvJ 21 maart 2024, C-714/22, SRG / Profi Credit Bulgaria EOOD
 - ❖ " Fast " en "flexi" diensten die de consument die deze diensten afneemt voorrang geven bij de beoordeling van zijn kredietaanvraag en de beschikbaarheid van het geleende bedrag, evenals de mogelijkheid om de aflossing van de maandelijkse termijnen uit te stellen of het bedrag ervan te verlagen
 - ❖ De kosten van deze diensten vallen onder het begrip *totale kosten van het krediet voor de consument* en bijgevolg onder die van het *JKP*, indien de aankoop van deze diensten verplicht blijkt om het krediet in kwestie te verkrijgen of indien zij een pakket vormen om de werkelijke kosten van het krediet te verhullen
 - ❖ Om vast te stellen of het sluiten van het krediet afhankelijk is van het afnemen van de betrokken nevendiensten of door de kredietvoorwaarden of commerciële voorwaarden verplicht wordt gesteld, moet de nationale rechter rekening houden met alle bepalingen van de hoofdkredietovereenkomst en de algemene voorwaarden, alsook met de juridische context en de feitelijke omstandigheden waarin deze overeenkomst zich bevindt
 - De rechter kan zich niet uitsluitend baseren op het feit dat de nevendiensten *bij het sluiten van de kredietovereenkomst vrij werden gevraagd* of dat *de uit hoofde van het krediet verschuldigde bedragen en de kosten van deze diensten afzonderlijk* in het oorspronkelijke aflossingsplan zijn opgenomen
 - Het feit dat de nevendiensten in een *nevenovereenkomst bij de kredietovereenkomst* in kwestie zijn opgenomen, is irrelevant wanneer de clausules met betrekking tot deze diensten intrinsiek verbonden zijn met de kredietovereenkomst en zonder het krediet niet onafhankelijk kunnen bestaan

3. Perspectieven onder CCD2

- Het toepassingsgebied van de passende toelichtingen wordt uitgebreid tot de nevendiensten die samen met het krediet worden aangeboden → de consument kan bepalen of het contract en de aanvullende diensten aan zijn behoeften en financiële situatie beantwoorden
- Verbod op het veronderstellen van toestemming van de consument voor het afsluiten van nevendiensten, via vooraf aangevinkte vakjes → toestemming moet worden gegeven door een positieve handeling van de consument

3. Perspectieven onder CCD2 (2)

- Regels voor verboden koppelverkoop/ toegestane gebundelde verkoop (art. 14)

- ❖ Soortgelijke begrippen als HK

“koppelverkoop”: het aanbieden of verkopen van een kredietovereenkomst als onderdeel van een pakket met andere onderscheiden financiële producten of diensten waarbij de kredietovereenkomst niet afzonderlijk wordt aangeboden aan de consument;

“gebundelde verkoop”: het aanbieden of verkopen van een kredietovereenkomst als onderdeel van een pakket met andere verschillende financiële producten of diensten waarbij de kredietovereenkomst ook afzonderlijk aan de consument wordt aangeboden, maar waarbij niet noodzakelijkerwijs dezelfde voorwaarden gelden als wanneer deze in combinatie met die andere producten of diensten wordt/worden aangeboden;

- Bij een gebundelde verkoop heeft de consument de mogelijkheid om afzonderlijk een kredietovereenkomst en andere financiële producten of diensten te kopen, die door de kredietgever in de vorm van een pakket worden aangeboden, terwijl de consument bij een koppelverkoop deze mogelijkheid wordt ontnomen (HvJ, 15 oktober 2020, C-778/18, Association française des usagers de banques)

3. Perspectieven onder CCD2 (3)

- Regels voor verboden koppelverkoop/ toegestane gebundelde verkoop (art. 14)
 - ❖ Omzetting? Als uitzondering op *het verbod op koppelverkoop kunnen* lidstaten kredietgevers toestaan consumenten te vragen :
 - een betaal- of spaarrekening openen *met als enig doel* :
 - kapitaal opbouwen om het krediet terug te betalen
 - het krediet aflossen
 - Middelen samenvoegen om het krediet te verkrijgen
 - de kredietgever bijkomende zekerheid verschaffen in geval van niet-nakoming
 - een verzekeringspolis met betrekking tot de kredietovereenkomst af te sluiten
 - de kredietgever is echter verplicht om de verzekeringspolis van een andere dan zijn voorkeursdienstverlener te aanvaarden, mits de door die verzekeringspolis geboden waarborg gelijkwaardig is aan die van de door de kredietgever voorgestelde verzekeringspolis
 - en periode van ten minste 3 dagen om verzekeringsaanbiedingen met betrekking tot kredietovereenkomsten te vergelijken voordat de verzekering wordt afgesloten - tenzij de consument expliciet om een kortere periode vraagt
 - ❖ Verbod op het gebruik van persoonsgegevens met betrekking tot de diagnose van oncologische ziekten van consumenten voor een verzekeringspolis in verband met een kredietovereenkomst na een bepaalde periode
 - Ruimte voor LS: max 15 jaar

3. Perspectieven onder CCD2 (4)

- ❖ Kopie van de regeling inzake HK voor gebundelde verkoop (VII.147) ?
 - Beperkingen op financiële producten/diensten (nevendiensten) die als onderdeel van een gebundelde verkoop mogen worden aangeboden als er sprake is van een voorwaardelijke vermindering van de kredietkosten – verband met het krediet
 - Welke? SSV, betaalrekening, borgtochtverzekering
 - Verplichting om een vermindering aan te bieden voor elke voorwaarde afzonderlijk ≠ voor een reeks voorwaarden
 - Verplichting om het verlaagde tarief zonder extra kosten te behouden als de consument van dienstverlener verandert
 - Na hoe lang?
 - Verplichte informatie in het contract
 - de datum vanaf wanneer de consument kan veranderen
 - naast het verlaagde tarief: i) wanneer de consument zonder kosten van dienstverlener kan veranderen en toch de voorwaardelijke vermindering kan behouden; ii) het recht van de consument om tijdens de looptijd van de overeenkomst de exacte datum op te vragen

IV. Precontractuele verplichtingen

www.janson.be

Productontwikkeling

Uitvoering

1. Informatie verzamelen

- Verplichting om informatie te verzamelen via het kredietaanvraagformulier met minimale inhoud: op papier of elektronisch - te bewaren in het kredietdossier
 - ❖ Doel van krediet/herfinanciering
 - ❖ Inkomen - ! Variabel/afgerond inkomen
 - ❖ Personen ten laste (niet alleen kinderen)
 - ❖ lopende financiële verbintenissen, inclusief het openstaand bedrag en het aantal kredieten in omloop
 - ❖ Alle dossiers geraadpleegd door de kredietgever (niet alleen de NBB, interne dossiers, kredietverzekeraar, enz.)
 - ❖ ! Handtekening van de aanvraag in het geval van meerdere versies

2. Informatieplicht

- **Nieuwe *algemene informatie* (art.9 CCD2)**
 - ❖ Kredietgevers of kredietbemiddelaars moeten ervoor zorgen dat algemene informatie over de beschikbare kredietformules te allen tijde beschikbaar is
 - ❖ op papier of een andere duurzame drager (keuze van de consument)
 - ❖ minimale inhoud

- **SECCI *gepersonaliseerde informatie* (art.10 CCD2)**
 - ❖ De inhoud en lay-out zijn aangepast
 - Essentiële informatie met delen I /II: de belangrijkste elementen van het krediet moeten duidelijk worden gecommuniceerd op de eerste pagina van het formulier, zodat consumenten alle essentiële informatie in één oogopslag kunnen zien, zelfs op het scherm van een GSM
 - Meer informatie
 - ❖ Verstrekt < 1 dag voor het sluiten van de kredietovereenkomst → Tussen 1 en 7 dagen na het sluiten van de kredietovereenkomst moet de consument verplicht worden herinnerd aan de mogelijkheid om de kredietovereenkomst te herroepen

3. Raadgevingsplicht

- Raadgeving (VII.75 WER): soort en bedrag van het krediet dat het best past bij de financiële situatie van de consument op het ogenblik van het sluiten van de overeenkomst en het doel van het krediet
 - ❖ Het type krediet → kredietproducten
 - ❖ Herfinanciering
 - Informatie over de schulden die geherfinancierd moeten worden + het doel van die kredieten
 - Verplichting om informatie te verstrekken over alle gevolgen van herfinanciering → Vergelijk de termijnen en totale resterende kosten van de te herfinancieren kredieten met de termijnen en totale kosten van het herfinancieringskrediet
 - Rechtvaardigen in het kredietdossier
 - aanzienlijke verlaging van de debetrente bij gelijkblijvende duur → lagere totale kosten van het krediet
 - in geval van een verhoging van de kosten: aanzienlijke voordeel aantonen (bv. aanzienlijke verlaging van de maandelijkse last, beter budgetbeheer)
- Nieuwe benadering :
 - ❖ Niet inherent aan kredietverstrekking of bemiddelingsactiviteit – impact bij omzetting?
 - persoonlijke aanbevelingen aan een consument met betrekking tot een of meer transacties in samenhang met kredietovereenkomsten, die een afzonderlijke activiteit vormen ten opzichte van de verlening van krediet en ten opzichte van de kredietbemiddelingsactiviteiten (art. 3,17 CCD2)
 - Vgl. Omzetting van Richtlijn 2014/17/EU: "het verstrekken van een advies om voor de consument het meest aangepaste krediet te verstrekken inherent is aan het de beroep van kredietgever of kredietbemiddelaar"; "Het Belgisch standpunt is altijd geweest dat deze bijkomende dienstprestatie begrepen moet zijn in de verplichtingen van de kredietbemiddelaar en/of de kredietgever en dat de consument hiervoor geen bijkomende prijs moet betalen." (doc.54, 1685/001, 30-31).
 - ❖ Eventuele betaling door de consument

3. Adviesplicht (2)

- **Nieuwe regeling :**
 - ❖ Aan de consument uitleggen of er adviesdiensten worden geleverd of kunnen worden geleverd
 - ❖ Voorafgaand aan de adviesverlening: precontractuele informatie verstrekken over :
 - de reikwijdte van advies - eigen assortiment v. markt
 - kosten/vergoedingen die moeten worden betaald door de consument
 - ❖ Als de professional advies geeft :
 - De nodige informatie verzamelen over de financiële situatie, *de voorkeuren en de doelstellingen van de consument* met betrekking tot de kredietovereenkomst, zodat de kredietgever of kredietbemiddelaar de consument *passende* kredietovereenkomsten kan aanbevelen
Vb: milieuvoorkeuren: lening *versus* leasing
 - De financiële situatie en behoeften van de consument beoordelen op basis van voorkeur, rekening houdend met redelijke hypothesen betreffende de risico's voor de financiële situatie van de consument tijdens de looptijd van de kredietovereenkomst
Vb: transitierisico's bij renovatielening
 - Een of meer kredietovereenkomsten aanbevelen die passen bij de persoonlijke en financiële situatie van de consument
 - Handelen in het belang van de consument
 - Inhoud van de aanbeveling aan de consument op papier of op een andere door de consument gekozen duurzame drager
 - ❖ Activiteit voorbehouden aan kredietgevers / kredietbemiddelaars - ruimte LS om anderen toe te laten

4. Verplichting om kredietwaardigheid te beoordelen

- Grondige beoordeling van de solvabiliteit van de consument en persoonlijke zekerheid (vgl. VII.77 WER)
 - ❖ Doelstellingen (HvJ, 10 juni 2021, C-303/20, Ultimo Portfolio Investment en HvJ, 11 januari 2024, C-755/22, Nárókuj):
 - ❖ Consumenten beschermen tegen de risico's van overmatige schuldenlast
 - ❖ *Kredietgevers* verantwoordelijk maken door afschrikwekkende sancties
 - ❖ Alle verplichtingen van het krediet in het kader van zijn *normale* uitvoering tijdens de duur
- Bevestigd in CCD2
 - ❖ In het belang van consumenten, om onverantwoorde kredietpraktijken en overmatige schuldenlast te voorkomen
 - ❖ Verplichting voor kredietbemiddelaars om de nodige informatie van de consument door te geven aan de kredietgever - effectieve sanctie?
 - ❖ op basis van relevante en nauwkeurige informatie over
 - de inkomsten en uitgaven van de consument
 - andere economische en financiële omstandigheden
 - noodzakelijk en evenredig met de aard, duur, waarde en risico's van het krediet voor de consument
 - Verkregen van interne/externe bronnen, consumenten, databases, geen sociale netwerken
 - ❖ informatie wordt geverifieerd

4. Verplichting om kredietwaardigheid te beoordelen (2)

- **Krediet scoring**
 - ❖ Recht om menselijke tussenkomst te vragen :
 - een duidelijke en begrijpelijke uitleg van de kredietwaardigheidsbeoordeling, inclusief de logica en de risico's die gepaard gaan met de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, evenals het belang en de gevolgen voor de beslissing
 - het standpunt van de consument aan de kredietgever kenbaar te maken
 - om herziening van de kredietwaardigheidsbeoordeling en het toekenningsbesluit verzoeken

- **Nieuwe beoordeling op basis van een geactualiseerde situatie bij wijziging van het totale kredietbedrag na sluiting van de kredietovereenkomst**
 - ❖ Behalve wanneer de wijzigingen van de kredietovereenkomst betrekking hebben op redelijke respijtmaatregelen vóór de aanvang van de tenuitvoerleggingsprocedure
 - ❖ op voorwaarde dat het totale door de consument te betalen bedrag bij wijziging van de kredietovereenkomst niet aanzienlijk stijgt (art. 35)

5. Specifieke verplichtingen van kredietbemiddelaars

- Vermeld in hun reclame en consumentendocumenten de omvang van hun bevoegdheden en of ze exclusief samenwerken met een of meer kredietgevers of als onafhankelijke bemiddelaars
 - ❖ *Vgl. VII.73 WER*
- De consument in kennis stellen van de kosten die hij aan de kredietbemiddelaar verschuldigd is voor de te verlenen diensten
 - ❖ Adviesdiensten
 - ❖ Andere soorten?
- Deze kosten met de consument overeenkomen op een papieren/duurzame drager voordat de kredietovereenkomst wordt gesloten
- Deze kosten doorgeven aan de kredietgever om het JKP te berekenen

V. Andere "nieuwe" vereisten

www.janson.be

1. Prudentieel

- Kennis- en bekwaamheidsvereisten voor personeelsleden van kredietgevers en kredietbemiddelaars
 - ❖ Betreffende het opstellen, aanbieden en verlenen van kredietovereenkomsten, de uitoefening van kredietbemiddelingsactiviteiten en het verlenen van adviesdiensten, alsmede de rechten van consumenten
 - ❖ Ook met betrekking tot de aangeboden nevendiensten
 - ❖ Het personeel
 - Front-/ back offices
 - ≠ personen die ondersteunende functies uitvoeren die geen verband houden met het kredietverleningsproces (HR, IT-personeel)
- Geen categorie voorzien in CCD2 - Vgl. VII.185, § 1 WER
- Registratie als kredietbemiddelaar – geen EU paspoort

2. Vergoeding van kredietbemiddelaars

- CCD1: lidstaten zijn vrij om beloningsvoorwaarden vast te stellen
- CCD2
 - ❖ Beloning van het personeel van kredietgevers en van de kredietbemiddelaars
 - ❖ + kredietbemiddelaars van hun personeel
 - ❖ geen afbreuk doet aan de algemene gedragsnorm om eerlijk en billijk te handelen met inachtneming van de belangen van de consument
 - ❖ Regels met betrekking tot het beloningsbeleid voor het *personeel* dat verantwoordelijk is voor de beoordeling van de solvabiliteit
 - Vgl. VII.114 WER
 - ❖ Indien kredietgevers of kredietbemiddelaars *adviesdiensten* verstrekken, mag de beloningsstructuur van het betrokken personeel geen afbreuk doen aan het vermogen van de betrokken personeelsleden om in het belang van de consument te handelen, en niet afhangen van het behalen van verkoopdoelen
 - Ruimte bij omzetting : **LS kunnen het betalen van commissielonen door de kredietgever aan de kredietbemiddelaar verbieden**

3. Financiële educatie en ondersteuning voor consumenten in financiële moeilijkheden

- **Achterstallige betalingen en respijtmateregelen : verplichting voor kredietgever om gepast een redelijke mate van respijt aan te houden voordat de tenuitvoerleggingsprocedure wordt gestart**
 - ❖ Geen nieuwe beoordeling van kredietwaardigheid als het totale door de consument te betalen bedrag niet aanzienlijk stijgt
 - ❖ Reeks van respijtmateregelen
 - gehele of gedeeltelijke herfinanciering van een kredietovereenkomst
 - Wijzigingen van bestaande voorwaarden (niet-limitatief) :
 - verlenging van de duur
 - Wijziging van het soort
 - Uitstel van betaling voor de volledige of een deel van de aflossing van krediettermijnen gedurende een bepaalde periode
 - verlaging van de debetrentevoet
 - aanbieden van een betalingsvrije periode
 - gedeeltelijke aflossingen
 - valutaomrekeningen
 - gedeeltelijke kwijtschelding en schuldconsolidatie
 - ❖ Ruimte bij omzetting: "alvorens een tenuitvoerleggingsprocedure in te leiden"; lijst van maatregelen
- **Verplichting om schuldadviesdiensten beschikbaar te stellen**
 - ❖ processen en beleid bij kredietgevers voor vroegtijdige opsporing van consumenten met financiële moeilijkheden
 - ❖ Consumenten die moeite hebben om aan hun financiële verplichtingen te voldoen doorverwijzen naar schuldadviesdiensten

Q & A

Dominique Blommaert
Partner
Wetenschappelijk medewerker
Inst. financieel recht.U.Gent
d.blommaert@janson.be

6 5 Y E A R S O F S O L U T I O N S

BRUSSEL

Terhulpesteenweg 187
1170 Brussel

GENT

Congreslaan 27
9000 Gent

MONS

Rue de la Réunion 8
7000 Bergen

